

„Izgalmas mű. Jó show lesz!”

A történelem a pihenése, az írás a lételeme, a színház maga az élete. Szente Vajk színész, rendező, „színházcsináló” minden projektjénél, rendezésénél, egyáltalán bármilyen munkájánál a legmagasabb igényeket támasztja, elsősorban önmagával szemben. Cseke Péter mondta róla, hogy szerinte a résztvevőknek még a születési dátumát is tudja. Saját bevallása szerint maximalista. Munkáiban minden porcikájával jelen van. Szerinte csak így érdemes.

Szöveg: Máté Kriszta

A Müpával közös ZenePlusz sorozatunk februári előadását, Smetana: Az eladott menyasszony című darabot Szente Vajk rendezi. Nevéhez több zenés darab rendezése és színészi alakítása kötődik, de a BDZ-vel csak közvetve dolgozott eddig.

Mivel foglalkozol éppen?

A Köszívű ember fiaim dolgozunk a Puskás musical csapatával. Egy nagyon korszerű produkciót szeretnénk színpadra állítani. Nekem már gyerekkoromban is tetszett Jókai regénye. Egyszer huszonevesen is elolvastam, akkor különösen a 19. század lázas romantikája, a hazafias harcok miatt szerettem bele. A mostani olvasásnál viszont kifejezetten arra kellett koncentrálnom, hogyan lehet komoly sűrítéssel fel dolgozni azt a rengeteg szót. Tehát most a vágás a nagy feladat. Kész szerencse, hogy az egyik első dolog volt, amit az írásban megtanultam, hogy nyugodtan „kill your darlings”. Azaz bármennyire is beleszeretett egy-egy szövegrészletbe, nem baj, hogy tetszik, nyugodtan húzd ki. A Csoportterápia című darab a bemutatón még 21:55-ig tartott, pár előadás után annyit húztam belőle, hogy most már csak 21:25-ig tart.

Más projekteken is dolgozol?

Az Elisabethet most kezdem rendezni a Kecskeméti Katona József színház fennállásának 125 éves jubileumára, itt a technikai előkészületek legvégénél járunk. Ennek a darabnak a gondolata 2019 decemberében merült fel, tehát két éve érik. A Köszívű ember fiait szeretnénk ebben az évben tető alá hozni, ezen is már jó ideje dolgozunk.

Még a Puskás musical is fut az Erkel színházban, és csináltam, csinálunk, illetve összerakunk, összeraktunk (vírusidőszámítás miatt mondom így) a Játékszínben egy szenzációs előadást, a Nagyvárosi fényeket (a Chaplin film alapján), amelyben egyetlen hang sincs.

Mikor érezted először azt, hogy megérkeztél az életedbe, a hivatásodba?

A színészet nagyon korán „bekattant”, hat vagy hétévesen. De hozzá kell tennem, hogy a színészmesterséggel mindig úgy voltam, hogy az „csak” egy lépés számomra ahhoz, hogy színházcsináló legyek. Ezt az utat mindenképpen végig kell járni, mert rendezőként nagyon sokat tudok építkezni abból, hogy álltam a színpadon. Tudom – illetve remélem, hogy tudom –, milyen mondatok kellenek ahhoz, hogy a színész jobban át tudja adni magát, mik a színészi átélés módszerei.

A színészmesterséget a Debreceni Csokonai színházban kezdted. Szerinted könnyebb egy vidéki színházban indulni ebben a szakmában?

Nem tudom, hogy könnyebb-e, de jobb, az biztos: sok feladatot lát az ember, jóval több kihívás jön szembe, mint Budapesten, jóval színesebb, sokoldalúbb a munka. Szerintem nagyon beszűkíti a fiatalok színészetét az a törekvés, hogy saját magukat egy független társulattal fogalmazzák meg. Ez csak hobbi lehet. Szerintem így kevésbé lesznek képesek a sokféle színház-játszásra – márpedig a színészet erről szól. Aki vidéken játszik, inkább megadatik neki a sokféleség.

Mi történik akkor, ha színészként más a véleményed, mint a rendezőnek, és fordítva?

Már elég sok éve vagyok rendező, a színész oldalán már ritkán állok. Amikor még utoljára így volt, akkor pedig szerencsém volt, mert nemrégiben Cseke Péter rendezett, aki a legkiválóbb színházi szakemberek egyike. Illetve úgy alakult, hogy a Legénybúcsúban is játszottam, ott pedig önmagamot rendeztem, úgyhogy nem keveredtem konfliktusba a rendezővel.

Mit teszel, ha azt veszed észre, hogy a színész tehetsége hagy némi kívánnivalót maga után?

Kétféle projekt van: az egyik, amikor száz százaléban én készítem a szereposztást. Itt igyekszem úgy választani, hogy fel se merülhessen az általam feltett kérdés, sem tehetség, sem technikai vagy éppen lélektani szempontból. A másik lehetőség, hogy adott egy színház a saját színészeivel, és az igazgató alakít ki egy szereposztást. Ez utóbbi esetben a megbeszél, lefixált szereposztáson soha nem változtatok. Úgy gondolom, egy színházigazgatónak legyen meg a joga ahhoz, hogy maga építse, formálja a társulatot; ő tudja, kit akar „helyzetbe hozni”, kit akar kipróbálni. Ezt tiszteletben tartom. És az a dolgom, hogy ezt a

legjobban szolgáljam. Vannak természetesen rendezői trükkök: egy főszereplőt lehet olyan szituációba helyezni, úgy köré tenni a dolgokat, hogy nem veszed észre a hiányosságait. Akár még az is elképzelhető, hogy szerencsésen jönnek össze a dolgok, hiszen a rendezéseimnél nagyon sok minden történik. Asszociációdús, szinte a szürrealizmus határán mozgó és rettentő gyors színház ez, így könnyebben tudok olyan pillanatokat teremteni, amikor eszedbe sem jut, hogy hiányzik valami.

Rátérve a Smetana-darabra, amit Hollerung Gábor felkérésére rendezel a BDZ számára a Műpa színpadán 2022 februárjában; akkor neked Az eladott menyasszony pont egy testhez álló feladat a maga eseménydús jellegével, tempós zenéjével...

Igen! Nagyon izgalmas mű, szituációgazdag. Jó show lesz!

Hogyan kezdődött az együttműködés Hollerung Gáborral és a BDZ-vel?

Történt egy napon, hogy felhívott az Operaház, hogy rendezzem meg a Mester és Margaritát, amit Gyöngyösi Levente zenésített meg. Meghallgattam a zenét, de attól függetlenül is igent mondtam, már csak azért is, mert egyetértettem Almássy Tóth Andrással és Ókovács Szilveszterrel, hogy igazán nekem való ez a mű, mert mindenfajta műfaj között evez. Hollerung Gábor volt a zenei vezető, és ekkor kezdődött el egy nagyon szoros kapcsolat közöttünk. Maximalista művésznek ismertem meg őt, amilyenek magamat is tartom. Szenzációs volt számomra, hogy ugyan Gábor minden sejtjében ismerte az operát már az első lépésektől, és bizonyára volt is elképzelése róla,

eggyel hátrébb tudott lépni, és nem szólt bele az én rendezői elképzeléseimbe. Egyszer előfordult, hogy megkérdezte, nem lehetne-e, hogy az énekes előre jöjjön. Mivel azonban a szituáció nem ezt adta, ezért mondtam neki, hogy a legnagyobb tisztelettel, de a válaszem: nem. Elfogadta. Jómagam végig ámultan néztem, ahogy a 75 fős zenekart irányítja. Elképesztő volt, amikor három nappal a bemutató előtt először hallottam a teljes művet a zenekartól. Addig csak remélni tudtam,

NÉVJEGY: SZENTE VAJK

SZÍNÉSZ, RENDEZŐ, DRÁMAÍRÓ, MŰSORVEZETŐ

Kedvenc rendezése: „Mindig az utolsó, de a Puskás musical, amit ötvenötven százalékban Szabó László és én találtunk ki”

Kedvenc helye: „London, mert remekül ötvöződik a kultúra és a futball.”

Kedvenc magyarországi úti célja: Balaton.

Kedvenc zeneszerzője: Mozart.

Kedvenc sportolója: Puskás, Bozsik.

Kedvenc sportja: foci, „Arsenal drukker lennék...”

Kedvenc pillanata: „Amikor együtt látom az összes családtagomat Békéscsabán”

Kedvenc itala: „Csak a víz.”

Kedvenc étele: Sushi

Kedvenc vasárnapi ebédje: „Édesszájú, palacsinta evő srác vagyok.”

hogy szombatig összeáll a bonyolult együttműködés. Olyan fantasztikus minőségben játszották el elsőre, hogy nem volt több aggályom. Bámulatos volt. Ennek az együttműködésnek a kapcsán kért meg Hollerung Gábor, hogy legyek szíves érdeklődést mutatni a Smetana megrendezésére. Én pedig boldogan igen mondtam.

Szerencsés helyzet, amikor az ember sok színvonalas produkcióban vesz részt, nekem ilyen az általad vezetett, Magyarország, szeretlek című műsor is a tévében. Tíz éve megy, nem unod?

Nem, mert még mindig vannak olyan játékosok, akiket nem ismertem korábban. Harsányi Leventével, műsorvezető társammal jó barátok is vagyunk, ezért külön jó volt együtt dolgozni. De a következő évadban már nem folytatjuk.

Hogy viszonyulsz a televíziózáshoz?

Örülök, hogy részt vettem a klasszikus televíziózás utolsó éveiben. A tartalomgyártó oldalak lassan kiszorítják sajnos, hiszen ott is lehet már tv műsorokat nézni előfizetéssel.

Én ezt nagyon sajnálom! Van olyan érzésed, hogy nem a kultúra felé megy a világ?

Hát van... Sírni nem kell miatta, de küzdenünk kell ellene. De szerintem nem csak rajtunk, kultúra csinálókön múlik ez. Talán három legfontosabb résztvevő van: akik csinálják, akik finanszírozzák, és akik hirdetik. A második szerintem jól működik, mert a magyar állam sok pénzt költ kultúrára. Mi, akik a kultúrát csináljuk, pedig sajnos sokkal többet foglalkozunk például egymás nem szeretésével, mint a kultúrával. A média jelen

SZENTE VAJK

1981. április 5-én, Orosházán született. Édesapja, Sente Béla 1982 óta a békéscsabai Csabagyöngye intézmény vezetője, helyi képviselő. Édesanyja, Lantos Éva. Nővére, Sente Éva előadóművész, öccse Sente Áron. Gyermekkorát Orosházán töltötte, középfokú tanulmányait a békéscsabai Rózsa Ferenc Gimnáziumban végezte. 1999-ben került Budapestre, a Nemzeti Színház Színiakadémiára, ahol 2002-ben végzett. Diplomáját filmesztétika szakon szerezte. Első színházi szerződését a debreceni Csokonai Színházzal kötötte, ahol 2007-ig szerepte sokoldalú tapasztalatait, évente négy-öt szerepet játszott. 2005-ben mutatta be a Madách Színház a *Volt egyszer egy csapat* című musicalt, melyben Daniel Gillen szerepét játszotta el. Ezután a Madách színházban több szerepet is kapott, a Madách TV szerkesztője és műsorvezetője lett. 2007-ben szerepelt a *Casting Minden* című zenés filmben, majd 2008-ban a *Made in Hungaria* című zenés filmben is. A legsokoldalúbb magyar művészek egyike. 2011. június 9-én mutatta be a Madách Színház a *Csoportterápia* című darabot, melynek társszerzője és szereplője is. Ugyanitt 2012. február 10-én volt az *Én, József Attila* című darab bemutatója, melynek társrendezője volt. Ő vezeti az M1 csatornán 2011-es indulása óta a *Magyarország, szeretlek!* című vetélkedőműsort is. 2017-ben a *Honfoglaló* nevű internetes játék alapján készült kvízműsor műsorvezetője lett a Duna TV-n, a *Magyarország, szeretlek!* is ide került át 2015 márciusában. 2020-tól a kecskeméti Katona József Színház főrendezője.

pillanatban sajnos szélesíti az ellentétek platformját, szítja őket. A befogadónak, kultúrafogyasztónak a kultúrából a kultúrát kellene látnia, és nekünk is csak ezzel kellene foglalkozni.

Így háttérbe is szorulnak olyan információk, hogy mit érdemes megnézni...

Nem tudunk róla, mert azok a csatornák, amelyek hírt adnak a kultúráról, sokszor pénzért hirdetnek bizonyos előadásokat, ráadásul sokszor a jó kritika is pénzért van. A Puskással szemben tapasztaltam ezt. Érdekes volt látni, hogy elvileg nem lehetett volna sok rosszat írni róla, mert igazán szép

Mester és Margarita

előadás volt, tisztességesen megcsináltuk, nem volt megosztó, és tényleg politikamentes volt. Mégis, valahogy pont úgy jött ki, hogy a művészetünk olyan arányban aratott tetszést vagy nem tetszést, amilyen arányban megoszlik a jobb és bal oldal. Pedig mi nem csináltunk mást, mint egy előadást Puskás Ferencről. És ez a név magáért beszél. De valami miatt a focit elkönyvelték jobb oldalinak...

A lényeg mégiscsak az, hogy egy sikeres előadás lett. Szerinted hogy kezeled a sikert?

Hát nem nagyon tudom megélni, ezzel van még dolgom. Tudok örülni annak, hogy a többieknek sikere van. Az én működésem pedig ez: megcsináltam, nagyon jó, mehetünk tovább.

Hogy pihensz?

Kikapcsolódás volt számomra, hogy a Puskás nyomán sokat foglalkoztam az ötvenes-hatvanas évek történelmével, az Elisabeth esetében pedig a 19. század második felével. De a Mester és Margarita kapcsán már nehéz volt rászánni magam a történelmi háttér kutatására, az orosz realizmusban való elmélyedésre, az inkább nyomasztott. Ha olyan a téma, akkor az abban való jártasságomnak a növelését kikapcsolódásnak érzem.

Azért az Operaház színpadán állva, nézve a saját előadásodat, volt benned valami megrendültség, büszkeség, meghatottság féle?

Abban az adott pillanatban ezt nem tudod átélni, mert akkor nem tudod rendesen végezni a dolgot. Végzed a dolgod; megoldást kell találnod 250 helyzetre, döntened kell éjjel-nappal, másodpercenként. De azért a Szegedi szabadtéri játékokon, azzal a fantasztikus kulisszával, tele nézőtérrel egy Apácashow-n vagy a Puskás musicalen, na, akkor érzek valami ilyesmit.

Budapest nagyvárosi fényei izgatottan várják a Kőszívű ember fiai musical bemutatóját, és remélem, a Müpa színpadát nézve közönségünket Smetana: Az eladott menyasszony láttán is elragadja valami fent említett hasonló érzés. Sente Vajk az ötleteiből szerencsére kifogyhatatlannak tűnik, így remélhetőleg más nagy történelmi regény, szívünknek kedves hős, író, költő, sportoló is helyet kap majd a musical színpadon.

Sente Vajk rendezésében Smetana Az eladott menyasszony című operájának előadását 2021. február 26-án láthatja, hallhatja közönségünk a Müpa színpadán. Vezényel: Hollerung Gábor.

Puskás, a musical